

Sygn. akt I C 183/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Łucja Oleksy-Miszczuk
Protokolant:	protokolant sądowy Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2016 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Skarbowi Państwa -Dyrektorowi Aresztu Śledczego w G.

o zapłatę

- 1) oddala powództwo;
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Gliwicach adwokatowi M. W. wynagrodzenie w kwocie 120 (sto dwadzieścia) złotych oraz 23 % VAT tj. łącznie 147, 60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi.

SSO Łucja Oleksy-Miszczuk

Sygnatura akt I C 183/15

UZASADNIENIE

Powód M. K. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora Aresztu Śledczego w G. kwoty 100.000,- zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci godności, prawa do intymności i prywatności. Wskazywał przy tym na poniżające i uwłaczające jego godności traktowanie, dyskryminację polegającą na braku dostępu do ciepłej wody, zaniechanie zainstalowania oddzielnych kabin do kąpieli w łaźniach, kontrolowanie paczek żywnościowych przez funkcjonariuszy nie posiadających aktualnych badań oraz przy użyciu noża nie podlegającego dezynfekcji, używanie zagrażającego życiu i zdrowiu sprzętu kwaterunkowego.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa. W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda związanych ze zdarzeniami jakie miały miejsce przed dniem 10 lipca 2012r., powołując się przy tym na 3 – letni termin przedawnienia określony w art. 442 ¹§ 1 k.c. Dalej pozwany wywodził, że zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu powód powinien wykazać, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, a także wykazać rozmiary doznanej krzywdy i

wysokość roszczenia. Niezależnie od tego pozwany podniósł, że powód w okresie nie objętym przedawnieniem nie przebywał w Areszcie Śledczym w G. w warunkach przeludnienia, nadto wywodził, że wyposażenie cel jest zgodne z przepisami, wentylacja w celach jest prawidłowa, wszystkie cele wyposażone są w okna, zapewniając dostęp do światła dziennego i świeżego powietrza. Powód miał zapewniony dostęp do bieżącej wody zimnej i możliwość korzystania z kąpeli raz w tygodniu (a od sierpnia 2014r. dwa razy w tygodniu) przy użyciu ciepłej bieżącej wody. Powód otrzymywał środki higieniczne zgodnie z obowiązującymi przepisami i miał zapewniony dostęp do zajęć kulturalno – oświatowych. W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym powód nie wnosił jakichkolwiek skarg ani zastrzeżeń co do rozmieszczenia w Areszcie, warunków bytowych, sanitarnych ani wyposażenia cel. Odnosząc się do zarzutów związanych z kontrolą paczek żywnościowych pozwany wskazał, że kontrola ta przeprowadzona była przy zachowaniu odpowiednich warunków higienicznych.

Sąd ustalił co następuje:

Powód przebywał w Areszcie Śledczym w G. w następujących okresach: od 29.10.2001r. do 29.11.2001r., od 16.05.2002r. do 21.06.2002r., od 7.09.2004r. do 19.10.2004r., od 26.11.2004r. do 1.04.2005r., od 13.12.2005r. do 7.03.2006r., od 10.05.2006 do 11.02.2008r., od 14.01.2009r. do 25.02.2009r., od 30.12. 2013r. do 24.11.2014r. i od 7.01.2015r. do 3.04.2015r. W okresie nie objętym zarzutem przedawnienia tj. od 30.12. 2013r. do 24.11.2014r. i od 7.01.2015r. do 3.04.2015r. nie był osadzony w warunkach przeludnienia.

W celach mieszkalnych w Areszcie Śledczym w G. były zapewnione odpowiednie warunki bytowe i sprzęt kwaterunkowy zgodnie z wymogami wskazanymi w tym zakresie w Rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003 i z 28.01.2014r roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. W celach znajdowały się okna, które zapewniają dostęp światła dziennego i dostęp świeżego powietrza, a także dwa kanały wentylacyjne, które zapewniały obieg powietrza pomiędzy korytarzem a celą. Do każdej celi doprowadzona jest zimna bieżąca woda. Istnieje możliwość podgrzania wody w celi – osadzeni mogą mieć grzałki. Do sierpnia 2014r. każdemu osadzonemu przysługiwała raz w tygodniu kąpiel, od sierpnia 2014r. istnieje możliwości kąpeli dwa razy w tygodniu. W łazni jest dostęp do ciepłej wody. Od 2013r. w łazni zamontowano przegrody zapewniające osobom korzystającym z łazni pewną intymność. W każdej celi jest łóżko dla jednego osadzonego, stolik więzienny mały na dwóch osadzonych lub duży na czterech, szafka więzienna mała na dwóch osadzonych lub duża na czterech, jeden taboret na osadzonego, lusterko, miska plastikowa, szufelka, zmiotka, szczotka do WC i kosz na śmieci. Możliwe zawilgocenia ścian w celach wynikiem suszenia przez osadzonych prania w celi. Cele są regularnie remontowane – mniej więcej raz na trzy lata. Kąćki sanitarne znajdujące się w celach są zabudowane do pełnej wysokości lub do wysokości 1,85 m, w zależności od budynku w którym cela się znajduje. Sprzęt kwaterunkowy zamawiany jest przez Areszt Śledczy za pośrednictwem jednostki nadrzędnej w ilościach odpowiednich do aktualnych potrzeb. Wszystkie zamawiane sprzęty muszą spełniać normy wymagane do dopuszczenia do obrotu na rynku polskim. Osadzeni otrzymują jeden materac, poduszkę, poszewkę na poduszkę, dwa prześcieradła i dwa koce. Poszewki i prześcieradła wymieniane są co dwa tygodnie. Koce i materace wymieniane są na życzenie. Nadto osadzeni otrzymują ręcznik i ściereczkę (wymieniane raz w tygodniu), a także mydło, papier toaletowy, krem do golenia, jeden nożyk do golenia, jedną pastę do zębów, szczoteczkę do zębów oraz środki czystości tj. proszek do szorowania, płyn do mycia naczyń, płyn do szyb i płyn do WC (płyn do WC wydawany jest na żądanie i nie jest pozostawiany w celi z uwagi na bezpieczeństwo osadzonych). Cele są regularnie wizytowane przez kwatermistrza. Jeżeli w związku z zaistniałym zawilgoceniem istnieje potrzeba zastosowania środków chemicznych, wówczas osadzeni opuszczają cele na około dwie godziny. W tym czasie ściany są spryskiwane, a następnie cela wietrzona poprzez otwarcie okien.

Kontrole paczek żywnościowych odbywały się w obecności osadzonego, do którego paczka była adresowana. Funkcjonariusz dokonujący kontroli używa jednorazowych rękawiczek. Niektóre produkty były przekrajane lub przebijane celem ustalenia czy wewnątrz nie zostały ukryte przedmioty, których posiadanie jest zabronione lub nielegalna korespondencja. Używano w tym celu jednorazowych noży lub widelców, po użyciu były wyrzucanych, a w razie potrzeby także metalowego noża, który był następnie myty. Produkty sypkie przesypany do innego pojemnika. Rejon przeprowadzania kontroli paczek objęty jest monitoringiem. Istniała możliwość zakwestionowania przebiegu

kontroli, wtedy czynności sprawdzające dokonywane być mogły na podstawie zapisów monitoringu. W ostatnich latach nie było skarg na sanitarne warunki przeprowadzania kontroli.

Powód nie doznał żadnych negatywnych skutków związanych z użytkowaniem rzekomo nieodpowiedniego sprzętu kwaterunkowego bądź związanych ze sposobem przeprowadzania kontroli paczek żywnościowych. Po użyciu w celu środków chemicznych przeciwgrzybiczych miał problemy z oddychaniem, albowiem jak twierdzi jest alergikiem. Zgłaszał dolegliwości lekarzowi i otrzymywał odpowiednie leki. Warunki w jakich przebywała w ciągu ostatnich lat w Areszcie Śledczym w G. nie odbiegają od opisanych wyżej.

Opisany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów w postaci wydruku z przeglądarki historii rozmieszczenia k. 35, protokołu kontroli sanitarnej k. 38, protokołu kontroli przewodów kominowych k. 42, zeznania świadków M. G. i D. Z. złożone na rozprawie w dniu 19 listopada 2015r. (k. 67 i nast.) oraz przesłuchanie powoda na rozprawie w dniu 31 marca 2016r. (k. 115 i nast.). Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności powoływanych wyżej dowodów. Wypływające z ich przeprowadzenia wnioski korespondują ze sobą i pozwalają na ustalenie stanu faktycznego w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości.

Sąd oddalił wniosek o zwrócenie się do Aresztu Śledczego w G. o dokumentację medyczną powoda. Powód nie twierdził, iż doznał jakiegokolwiek uszczerbku na zdrowiu na skutek działań pozwanego, a niezależnie od tego wniosek złożony na ostatniej rozprawie, już po przesłuchaniu stron należało uznać za spóźniony i to tym bardziej, że pełnomocnik powoda w toku postępowania wzywany był do złożenia wniosków dowodowych (k. 55).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż zasadnym był zarzut przedawnienia podniesiony przez stronę pozwaną co do okresu pozbawienia wolności w okresie wcześniejszym niż 3 lata przed dniem wniesienia pozwu. Skoro powód upatrywał źródła swego roszczenia w czynie niedozwolonym, jakiego miała się dopuścić strona pozwana, to do określenia terminu przedawnienia zastosowanie miał art. 442 § 1 zd. 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Biorąc pod uwagę, że warunki osadzenia i podmiot za nie odpowiedzialny były powodowi znane, a możliwość dochodzenia roszczeń z tym związanych nie była w żaden sposób ograniczona, nie ma podstaw do odstąpienia od obciążenia powoda negatywnymi skutkami niedochowania terminu dla dochodzenia roszczeń. Skoro pozew w niniejszej sprawie został wniesiony przez powoda w dniu 15 lipca 2015r. (data stempla jednostki penitencjarnej na kopercie), to jego roszczenia związane z pobytem w pozwanej jednostce w okresie przed 15 lipca 2012r. należało uznać za przedawnione.

Nieprzedawnione roszczenia dotyczą pobytu powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej okresie od 30.12. 2013r. do 24.11.2014r. i od 7.01.2015r. do 3.04.2015r. Co do okresu nieprzedawnionego roszczenie powoda okazało się również bezpodstawne.

Podstawą prawną żądania są przepisy art. 23 i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c., a przesłankami odpowiedzialności pozwanego na gruncie w/w przepisów jest: istnienie dobra osobistego, naruszenie tego dobra, wystąpienie szkody, przez którą należy rozumieć zarówno uszczerbek o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym (krzywda), bezprawność rozumiana jako niezgodne z prawem działanie bądź zaniechanie oraz istnienie związku przyczynowego między określonym zachowaniem a szkodą. Za wyjątkiem bezprawności działania, które w wypadku ochrony dóbr osobistych objęte jest domniemaniem, pozostałe przesłanki odpowiedzialności wykazane muszą zostać przez powoda (art. 6 k.c.).

W niniejszej sprawie powód powoływała się na naruszenie takich jego dóbr jak godność, prawo do intymności i prywatności. Wskazywał przy tym na poniżające i uwłaczające jego godności traktowanie oraz stosowanie dyskryminacji. Żadnej z tych okoliczności nie wykazał. Niezależnie od tego pozwany wykazał, że warunki bytowe w

jakich powodów odbywał karę były zgodne z obowiązującymi przepisami i same w sobie nie prowadziły do naruszenia godności czy zdrowia powoda. Oczywistym jest, że pobyt w jednostce penitencjarnej zawsze wiąże się z naruszeniem prawa do prywatności i intymności, a wynika to nie tylko z faktu izolacji i pobytu w jednostce wspólnie z innymi współosadzonymi, ale także uwarunkowane jest względami bezpieczeństwa (monitoring umożliwiający obserwację osadzonych w pewnych sytuacjach, kontrole rzeczy osobistych, korespondencji itp.). Działania te co do zasady nie noszą jednak cech bezprawności, a w niniejszym postępowaniu powód nie wskazał na żadne konkretne działanie lub zaniechanie pozwanego, które miałyby naruszać jego prawa.

Sam fakt, że powód podczas pobytu w jednostce penitencjarnej doznawał dyskomfortu czy różnego rodzaju niedogodności nie przesądza o tym, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych.

Osoba odbywająca karę pozbawienia wolności musi się liczyć z ograniczeniami swobód i praw, mieszczących się w granicach prawnych regulujących odbywanie kary pozbawienia wolności. Ochronę z art.24 k.c. przysługuje tylko w przypadkach działań bezprawnych, a bezprawność tę wyłącza działanie mające uzasadnienie w przepisach prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003r. wydany w sprawie I CKN 480/01, LEX nr 137619). O naruszeniu godności skazanego można mówić wtedy, gdy cierpienia i upokorzenie przekraczają konieczny element cierpienia wpisanego w odbywanie kary pozbawienia wolności, zwłaszcza przy bierności zakładu karnego, który nie dba o poprawę warunków odbywania kary i godzi się na przepelnienie cel, nie dba o zwiększenie ich ilości, o remonty, o polepszenie warunków racjonalnych, żywieniowych, czy wreszcie kulturalnych. Takiego zaś zachowania nie można było przypisać pozwany jednostkom.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd nie dopatrył się bezprawności zachowania pozwanego, a powód nie wykazał naruszenia jego dóbr osobistych ani doznanej krzywdy. W tej sytuacji Sąd oddalił powództwo, o kosztach procesu orzekając na podstawie art.98 k.p.c .

SSO Łucja Oleksy-Miszczuk